

Sygn. akt III AUa 335/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 sierpnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Ireneusz Lejczak spr.

Sędziowie: SSA Monika Kiwiorska-Pająk

SSA Stanisława Kubica

Protokolant: Monika Horabik

po rozpoznaniu w dniu 17 sierpnia 2016 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku **D. B. (1)**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.**

o ustalenie wysokości składek na ubezpieczenie społeczne

na skutek apelacji D. B. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 18 listopada 2015 r. sygn. akt VII U 1453/14

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15.09.2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. określił wysokość należności z tytułu składek od płatnika składek D. B. (1) za okres od marca 2014 r. do maja 2014 r. w tym na: ubezpieczenia społeczne 5 700,57 zł oraz należne odsetki w kwocie 191,00 zł; ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 1693,83 zł odsetki w kwocie 57 zł; Fundusz Pracy w kwocie 468,78 zł. Wskazano, że płatnik składek nie składał deklaracji rozliczeniowych, a ostatnia złożona dotyczyła kwietnia 2013 r. (deklaracja złożona 14.05.2014 r.). W tej sytuacji ZUS na podstawie art. 48 ust. 1 ustawy o s.u.s. dokonał wymiaru składek z urzędu w wysokości wynikającej z ostatnio złożonej deklaracji rozliczeniowej. Następnie decyzją z dnia 19.06.2015 r. organ rentowy określił wysokości należności z tytułu składek za okres od sierpnia 2014 r. do listopada 2014 r. w tym na: ubezpieczenia społeczne 7600,76 zł wraz z odsetkami 387 zł; ubezpieczenie zdrowotne 2258,44 zł wraz z odsetkami 115 zł oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych 625,04 zł z odsetkami 25 zł. Wskazano, że płatnik D. B. (1) nie dokonał wyrejestrowań, a zatem powinien nadal składać deklaracje rozliczeniowe, a skoro tego nie czyni, to ZUS dokonał wymiaru składek z urzędu. Obie decyzje zaskarżył wnioskodawca D. B. (1) zarzucając im, że nie uwzględniły dokonanej przez niego wpłaty 62 500 zł oraz jego wniosku o zaksięgowanie tej wpłaty jak we wniosku z 25.09.2015r.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 18.11.2015r. oddalił odwołania i zasądził od wnioskodawcy na rzecz strony pozwanej 3600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Uznał

bowiem Sąd Okręgowy, że wobec bezspornej okoliczności zaprzestania przez wnioskodawcę składania deklaracji rozliczeniowych i opłacania składek od maja 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zobowiązany był – zgodnie z art. 48 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych – do wydania obu zaskarżonych decyzji, dokonując wymiaru składek z urzędu w wysokości wynikającej z ostatnio złożonej deklaracji rozliczeniowej. Dalej wskazał Sąd Okręgowy, że nie miał racji skarżący co do tego, że wpłacona przez niego kwota 62 500 zł była na tyle duża, że zaspokajała wszystkie zaległe składki oraz była wystarczająca na te za kolejne miesiące 2014r. Nie uprawnione było także jego stanowisko, że mógł zdecydować, jak to próbował uczynić w piśmie z 25.09.2014 r., na pokrycie składek za jakie miesiące i osoby w pierwszej kolejności miałyby zostać rozliczona wpłacona kwota 62 500zł. Wskazał przy tym Sąd na regulacje, zawarte w §§ 11 i 13 rozporządzenia Rady Ministrów z 18.04.2008r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru zobowiązany jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych, pozwalające stronie pozwanej na zarachowanie wpłaconej kwoty 62 500 zł na najdalej wymagane składki. Podkreślił również sąd I instancji okoliczność, że udzielona wnioskodawcy przez stronę pozwaną promesa zgody na sprzedaż nieruchomości zabezpieczonej przymusową hipoteką zawierała warunek spłaty części zaległych odsetek.

Wyrok ten w całości zaskarżył apelacją wnioskodawca zarzucając mu naruszenie § 13 rozporządzenia Rady Ministrów z 18.04.2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru zobowiązany jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych poprzez jego niewłaściwe zastosowanie wynikające z niewłaściwej wykładni i przyjęcie, że Zakład miał prawo zaliczyć dokonane przez ubezpieczonego wpłaty w łącznej kwocie 62 500 zł na poczet najbardziej zaległych składek bez uwzględnienia tego, że w piśmie z 25.09.2014r. ubezpieczony wskazał na które zaległości chciałby dokonane wpłaty zaliczyć. W uzasadnieniu apelacji podniósł, że w piśmie z 25.09.2014 r. wskazał, iż wcześniej wpłacona kwota 62 500 zł powinna zostać zaliczona na zaległości z tytułu składek za okres od stycznia do października 2014r. Uprawnienie do takiego wskazania wynikało, zdaniem apelującego z treści promesy udzielonej mu przez ZUS, która, poza czerwcem i wrześniem 2008r., nie wskazywała za które zaległe składki wpłata winna być zaksięgowana. Podniósł też apelujący, że sąd I instancji nie uwzględnił później złożonych przez niego deklaracji rozliczeniowych za sporne okresy, przez co nie skorygował należności w nich ujętych. Przy tak uzasadnionym zarzucie domagał się wnioskodawca zmiany wyroku i uwzględnienia odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja była bezzasadna.

Na mocy art. 387 § 2¹ k.p.c. Sąd Apelacyjny ograniczył uzasadnienie do wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa, ponieważ Sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego ani nie zmienił ustaleń faktycznych sądu I instancji, a w apelacji nie zgłoszono zarzutów dotyczących tych ustaleń. W szczególności apelujący nie kwestionował kluczowych dla rozstrzygnięcia sprawy ustaleń, z których wynikało, iż od maja 2013r. do dat wydania zaskarżonych decyzji nie składał deklaracji rozliczeniowych, o których stanowi art. 41 ust. 1 ustawy z 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2016.963 zwanej dalej ustawą systemową) jak i tego, iż na dzień 18.03.2015r. jego zadłużenie z tytułu nieuiszczonych składek przekraczało wpłaconą łącznie przez niego kwotę 65 000 zł. Słusznie zatem stwierdził sąd I instancji, że w tych okolicznościach pozwany organ był zobowiązany do wydania decyzji ustalających wymiar składek z urzędu – według reguł określonych w art. 48 ust. 1 ustawy systemowej. Konstatacja ta, wraz z faktem niezłożenia przez wnioskodawcę deklaracji korygujących, o której stanowi art. 48 ust. 2 ustawy systemowej, przesądzała o bezpodstawności odwołań od obu decyzji. Trafnie wskazał bowiem Sąd Okręgowy, że prawidłowość zaskarżonych decyzji należało oceniać według stanu na datę ich wydania. Złożenie przez płatnika deklaracji korygujących (art. 48 ust. 2 ustawy systemowej) obligowałoby bowiem organ rentowy nie do zmiany zaskarżonych decyzji lecz do wydania nowych, które podlegałyby ewentualnemu zaskarżeniu. Okoliczność zatem złożenia przez wnioskodawcę w toku procesu (w dniu 25.10.2015r.) deklaracji rozliczeniowych za sporne okresy w toku procesu jak i wynik jego starań o umorzenie spornych składek, nie mogły mieć wpływu na ocenę zasadności i zgodności z prawem zaskarżonych decyzji. W spornych decyzjach pozwany organ określał również wysokość należnych składek za okresy wskazane w decyzjach. Apelujący kwestionując tę część decyzji podnosił, że wpłaty z 30.06.2014r. (50 000 zł) i z 15.07.2014 r. (12 500 zł) dotyczyły należności za okresy wymienione w decyzji z 15.09.2014 r. i częściowo

w decyzji z 19.06.2015r., co miało wynikać z treści pisma z 25.09.2014 r. kierowanego do strony pozwanej. Pogląd ten należało uznać za błędny, gdy zważyć, że płatnik składek nie jest uprawniony do dowolnego zarachowywania dokonanych wpłat względem okresów i tytułów należności składkowych. Reguły tego zarachowania określają przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z 18.04.2008 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru zobowiązany jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2008.78.465, zwane dalej rozporządzeniem). W myśl § 11 pkt 1 i 3 rozporządzenia Zakład dokonana wpłatę zalicza na poczet należności na dany miesiąc kalendarzowy, co należy utożsamiać z miesiącem dokonania wpłaty. Dokonuje też rozliczenia wpłaty zgodnie z oznaczeniem dokonany przez płatnika składek na dokumencie płatniczym, o którym mowa w art. 47 ust. 4a ustawy systemowej, z uwzględnieniem § 3 ust. 4 i § 25. Wpłatę nieoznaczonej co do okresu zalicza się w pierwszej kolejności na pokrycie należności z danego tytułu, poczynając od należności o najwcześniejszym terminie płatności. Natomiast w myśl § 13 rozporządzenia wpłatę przewyższającą kwotę należnych składek, wynikająca z rozliczenia dokonanego w deklaracji za dany miesiąc kalendarzowy, zalicza się na zobowiązania składkowe o najwcześniejszym terminie płatności – w sposób określony w tym przepisie. Wynika z tych przepisów jednoznacznie, że Zakład zobligowany jest do zaliczenia na najstarsze zobowiązania wpłat nieokreślonych przez płatnika, co okresy lub tytułu, jak i nadwyżek ponad sumy określone w deklaracji towarzyszącej wpłacie. W tych okolicznościach powoływanie się przez wnioskodawcę na jego dyspozycję zawartą w piśmie z 25.09.2014 r. było bezzasadne, skoro pozwany organ wcześniejszą decyzją (z 15.09.2014 r.) zgodnie z prawem dokonał rozliczenia wpłat na łączną kwotę 65 000 zł, nie zaliczając tej wpłaty na składki za marzec, kwiecień i maj 2014r. Wskazane przepisy wykluczają też, w sytuacji istnienia długu z tytułu składek, zaliczenia nadpłaty na poczet przyszłych składek. Stąd też chybiony był zarzut apelacji, że wnioskodawca wpłatami z czerwca i lipca 2014r. zapłacił składki za okres od sierpnia do listopada 2014r. określone w decyzji z 19.06.2015r. W tych okolicznościach nie miał istotnego znaczenia fakt dokonania przez wnioskodawcę wpłaty 65 000 zł w celu uzyskania przez niego zgody pozwanego organu na zbycie nieruchomości obciążonej hipoteką, albowiem realizacja przez wnioskodawcę warunków określonych w promesie tej zgody musiała odbywać się według powszechnie obowiązujących przepisów, wymienionego wyżej rozporządzenia. Zaznaczyć jedynie należało, co słusznie zauważył Sąd Okręgowy, iż promesa przewidywała zapłatę przez wnioskodawcę zaległych składek, co oznaczało składki sprzed daty wystawienia promesy.

Mając powyższe na względzie apelację, jako bezpodstawną, należało oddalić (art. 385 kpc).

SSA M. Kiwiorska – Pająk SSA I. Lejczak SSA S. Kubica

R.S.